

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Голова Приймальної комісії
Ректор Київського національного університету
імені Тараса Шевченка**

_____ **Губерський Л.В.**

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ФАХУ

на здобуття ступеня вищої освіти – магістр

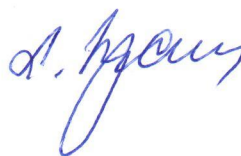
Освітній рівень – магістр

Галузь знань – 07 Управління та адміністрування

Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітньо-професійна програма – «Управління фінансами»

Київ – 2020

ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ**«УХВАЛЕНО»****Науково-методичною радою Інституту
післядипломної освіти****протокол № 2 від 05 лютого 2020 року****Голова НМК****проф. Ткаченко Н.В.****ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ФАХУ****на здобуття ступеня вищої освіти – магістр****Освітній рівень – магістр****Галузь знань – 07 Управління та адміністрування****Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»****Освітньо-професійна програма – «Управління фінансами»****Гарант програми****О.Д. Рожко****Київ – 2020**

Тест з фаху для конкурсного відбору вступників до Інституту післядипломної освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2020 році для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на заочну форму навчання складається зі ста тестових завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали. Кожна неправильна відповідь оцінюється у 0 балів.

Максимальна кількість балів складає 200 балів.

Мінімальна кількість балів, що дає право вважати вступне випробування успішним повинна становити не менше 100 балів.

Час відведений на іспит складає 120 хв.

ЗМІСТ

1. ВСТУП.....	4
2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ.....	5
2.1. Гроші та кредит.....	5
2.2. Фінанси.....	9
2.3. Фінанси підприємства.....	13
2.4. Податкова система.....	17
2.5. Фінансовий ринок.....	21
3. Зразок білета вступних випробувань.....	25

1. ВСТУП

Вступні випробування мають за мету з'ясувати рівень засвоєння теоретичних знань абітурієнтів, оцінити їх аналітичні здібності та навички, що відповідають вимогам підготовки бакалавра з фінансів та виявити достатність рівня підготовки до навчання в магістратурі на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Метою вступного іспиту до магістратури є формування контингенту студентів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін означеної спеціальності, шляхом оцінки знань та навичок абітурієнтів за напрямками професійно-орієнтованої діяльності бакалавра.

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Вступники повинні мати вищу освіту, вільно володіти державною мовою, мати здібності до оволодіння знаннями та навичками в галузі фундаментальних та професійно орієнтованих економічних дисциплін.

Характеристика змісту програми вступного іспиту. Іспит має комплексний характер і базується на провідних навчальних дисциплінах, що формують знання та уміння бакалавра і визначають рівень його кваліфікації. Програма іспиту є міждисциплінарною, охоплює основну проблематику навчальних дисциплін, що вивчають студенти в межах навчального плану освітнього рівня «бакалавр» і включає наступні модулі:

Модуль 1. Гроші та кредит

Модуль 2. Фінанси

Модуль 3. Фінанси підприємств

Модуль 4. Податкова система

Модуль 5. Фінансовий ринок

Основними критеріями при оцінювання знань студента під час іспиту виступають: знання навчального матеріалу дисципліни; вміння виділяти істотні положення навчальної дисципліни; вміння формулювати конкретні положення навчальної дисципліни; уміння застосовувати теоретичні знання для аналізу конкретних економічних ситуацій та вирішення прикладних проблем.

Порядок проведення вступних випробувань визначається «Правилами прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка».

Формою проведення вступного іспиту до магістратури зі спеціальності освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування, освітня програма «Управління фінансами» – є письмовий іспит.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

2.1. ГРОШІ ТА КРЕДИТ

Тема 1.1. Економічна природа, сутність та функції грошей.

Товарне виробництво як об'єктивна умова виникнення грошей. Розвиток засобів виробництва, спеціалізація та кооперація праці як об'єктивні умови виникнення товарообміну. Поняття товару-еквіваленту. Якості які повинен мати товар-еквівалент. Використання дорогоцінних металів в товарообміні. Історія та еволюція грошей. Розвиток держави та карбування грошей. Металеві гроші. Історія виникнення монетного обігу. Еволюція грошового обігу на території України. Масштаб грошової одиниці. Номінальна та реальна вартість грошової одиниці, сеньйораж. Повноцінні та неповноцінні гроші. Виникнення паперових грошей. Причини витіснення з грошового обігу повноцінних грошей паперовими. Сутність і функції грошей. Вартість грошей. Купівельна спроможність грошей та рівень цін. Гроші як засіб обігу. Гроші як засіб накопичення. Гроші як кошти платежу та виникнення кредитних грошей. Закони грошового обігу.

Тема 1.2. Теорії грошей, їх еволюція та практика використання.

Структурно-логічна схема розвитку монетарної теорії. Основи теорії грошей: предмет дослідження, базові категорії, основні дискусійні питання. Теорії грошей як складові економічних теорій. Ускладнення взаємозв'язку між суб'єктами грошових відносин та спроби їх вирішення в теоріях грошей. Перші теоретичні погляди на суть грошей в Стародавній Греції. Розвиток теорії грошей у вченні меркантилістів. Ранній меркантилізм У.Стаффорда та Г.Скаруффі. Гроші в формуванні "системи торгівельного балансу" в працях представників пізнього меркантилізму в XVI-XVII ст. Зародження кількісної теорії грошей в роботах Ж.Бодена, Дж.Локка, Д.Юма. Розвиток теорії грошей представниками англійської класичної політичної економії: В.Петті, А.Смітом, Д.Рікардо. Розвиток теорії грошових відносин в працях К.Маркса. Передумови виникнення кількісної теорії грошей: класична теорія виробництва, сукупного попиту та зайнятості. "Рівняння обміну" Ірвінга Фішера та основні висновки щодо закономірностей попиту на гроші. Кембриджська версія кількісної теорії: особливості підходу до дослідження попиту на гроші. Визначення ставки відсотку у класичній моделі. Основні принципи концептуального підходу Джона М. Кейнса до теорії грошей. Порівняльні якості грошей і боргових цінних паперів як засобів збереження вартості. Мотиви утримання готівки. Визначення попиту на гроші через "переваги ліквідності". Трансакційний мотив утримання готівки: фактори що його визначають. "Перевага ліквідності" при формуванні страхового запасу. Механізм формування спекулятивного запасу готівки. Кейнсіанська функція попиту на гроші. Особливості монетаристського М. Фрідмена підходу до дослідження попиту на гроші. Обґрунтування слабкої чутливості попиту на гроші до ставки відсотку. Принцип "нейтральності грошей". Проциклічний характер швидкості обігу грошей. Основні засади теорії "портфельного вибору". Основні фактори, що визначають попит на активи. Принципи формування оптимального портфелю збережень. Сучасні

теорії грошей. Неокейнсіанська теорія грошей. Використання теорії переваг ліквідності у фінансовому менеджменті. Неокласичний та кейнсіанський синтез. Гіпотеза раціональних очікувань і формування нової класичної моделі. Сучасна кейнсіанська теорія раціональних договорів. Сучасні модифікації неокейнсіанської теорії грошей. Теорія раціонального циклу ділової активності.

Тема 1.3. Механізм встановлення рівноваги на грошовому ринку

Основні суб'єкти, що визначають обсяг пропозиції грошей. Поняття грошової бази та її складові. "Рівняння банківських резервів" та структура грошової бази з точки зору джерел формування. Політика обов'язкових резервів: призначення та основні параметри. Кредитна діяльність центрального банку. "Урядове обмеження" та вплив фінансування дефіциту бюджету на грошову пропозицію. Поняття флоту та його вплив на пропозицію грошей. Операції рефінансування: кредитні аукціони, ломбардний кредит, операції ІЕРО, дисконтні (облікові) позики. Організація операцій на "відкритому ринку". Поняття власної грошової бази та ступінь керованості грошової пропозиції. Вплив депозитних операцій на загальну суму грошових засобів у банківській системі. Основні операції депозитних інститутів, що змінюють пропозицію грошей. Ефект мультиплікації депозитів. Простий депозитний мультиплікатор. Додаткові фактори, що впливають на мультиплікацію депозитів. Грошовий мультиплікатор M_1 . Чинники, які викликають зміни складових грошового мультиплікатора. Основні форми кривої грошової пропозиції. Поняття "попит на гроші". Теоретичні моделі попиту на гроші. Трансакційний попит на гроші та попит на гроші з боку активів. Фактори, що визначають попит на гроші. Зміст рівноваги на грошовому ринку. Рівноважна процентна ставка. Вплив "ефекту доходу" та "ефекту рівня цін" на рівноважну процентну ставку. Вплив зміни пропозиції грошей на стан рівноваги: кейнсіанський підхід. Монетаристська концепція впливу грошової пропозиції: ефекти ліквідності, доходу, рівня цін та очікуваної інфляції. Співвідношення ефектів зміни пропозиції грошей та характер впливу змін у грошовій пропозиції на рівновагу на грошовому ринку.

Тема 1.4. Грошово-кредитна політика та механізм її реалізації.

Теоретичні засади та сутність грошово-кредитної політики. Цілі грошово-кредитної політики та їх ієрархія. Концепції грошово-кредитної політики в економічних теоріях та моделі їх використання в країнах ринкової економіки. Вибір проміжного орієнтуру грошово-кредитної політики: номінальна процентна ставка, грошова маса, номінальний дохід - дискусії щодо прийнятності. Механізм реалізації грошово-кредитної політики в Україні. Гроші та кредит в механізмі грошово-кредитної політики. Інструменти грошово-кредитної політики. Роль НБУ в реалізації грошово-кредитної політики та стабілізації грошово-кредитного ринку. Банківський нагляд. Грошово-кредитна політика як фактор економічного зростання. Стабільність національної грошової одиниці – основна мета грошово-кредитної політики. Проблеми державного боргу. Валютна політика як складова грошово-кредитної

політики НБУ. Міжнародні фінансові інститути та їх вплив на грошово-кредитний ринок в Україні.

Тема 1.5. Сутність та функції кредиту

Походження кредиту. Загальні передумови та економічні чинники, що обумовлюють необхідність кредиту. Економічна природа кредиту. Сутність та структура кредиту. Теоретичні концепції кредиту. Натуралістична та капіталотворча теорії кредиту. Теорії банківського кредиту. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування. Основні ознаки кредитних відносин. Основні функції кредиту та роль кредиту у ринковій економіці. Економічні межі кредиту. Позичковий процент. Кредит у ринковій економіці.

Тема 1.6. Форми та різновиди кредиту

Форми та види кредиту. Методологічні підходи до класифікації форм і видів кредиту. Характеристика основних видів кредиту. Міжгосподарський кредит, комерційний кредит, банківський кредит, державний кредит та інші. Сутність та особливості лізингу як форми кредиту. Фірмові кредити. Франчайзинг у системі фірмового кредитування. Облігаційні кредити. Сутність та класифікація банківських кредитів. Кредити небанківських фінансових посередників. Факторинг як специфічна форма обслуговування дебіторської заборгованості.

Тема 1.7. Кредитна система та банківська справа в Україні

Сутність та структура кредитної системи. Банківська система: сутність, принципи побудови, структура та її роль у фінансовому посередництві. Парабанківська система, її характеристика. Характеристика супрабанківської системи. Статус та функції НБУ. Тенденції розвитку кредитної системи України у сучасних умовах. Фінансові посередники на ринку позичкових капіталів в Україні. Центральний банк у системі фінансового посередництва. Принципи організації та основні функції НБУ. Сучасні тенденції розвитку банківської справи в Україні.

Тема 1.8. Теоретичні основи діяльності комерційних банків

Комерційні банки у структурі банківської системи України. Нормативно-правове забезпечення діяльності комерційних банків в Україні. Сутність, функції та класифікація комерційних банків. Організаційні основи діяльності КБ в Україні. Засновники комерційних банків, Вимоги до капіталу комерційних банків, його структура. Операції комерційних банків. Активні операції комерційних банків. Пасивні операції комерційних банків. Комісійно-посередницькі операції комерційних банків. Вимоги до діяльності комерційних банків в Україні. Ліцензування та реєстрація комерційних банків. Регулювання банківської діяльності в Україні. Економічні та адміністративні методи регулювання банківської діяльності в Україні.

Тема 1.9. Сутність та структура грошово-кредитної системи

Сутність та механізм функціонування грошово-кредитної системи. Закономірності еволюції грошових систем. Генуезька валютна система. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Процес формування грошово-кредитної системи у зарубіжних країнах. Призначення та структура грошово-кредитної системи. Види грошових систем та їх еволюція. Елементи грошової системи. Структура кредитних систем у зарубіжних країнах. Сучасні тенденції розвитку грошово-кредитних систем зарубіжних країн в умовах глобалізації світогосподарських зв'язків. Комерційні банки. Особливості їх діяльності, приховані форми концентрації страхування депозитів, контроль. Розвиток спеціальних кредитно-фінансових інститутів. Грошово-кредитна політика, її еволюція, загальні та селективні методи регулювання.

Тема 1.10. Грошово-кредитна система США

Становлення й розвиток грошово-кредитної системи США, її структура. Розвиток грошового обігу США. Відміна золотого стандарту та девальвація долара. Інфляція в період до та після Другої Світової війни. Сучасна структура грошового обігу США. Роль грошових агрегатів у регулюванні грошового обігу США. Особливості розвитку кредитної системи в США. Федеральна резервна система США.

Тема 1.11. Грошово-кредитні системи країн ЄС

Еволюція грошової системи Франції. Центральний банк і кредитна система Франції. Особливості впровадження грошової одиниці Євро у Франції. Основні етапи становлення та розвитку грошової одиниці Великої Британії. Сучасне становище грошової системи Великої Британії. Комерційні банки та інші види кредитних установ. Механізми грошово-кредитного регулювання в Англії. Еволюція грошової системи Німеччини. Довоєнні реформи грошової системи. Центральний банк (Бундосбанк). Спеціалізовані кредитні установи і організації. Сучасний розвиток грошово-кредитної системи Німеччини.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гальчинський А. Теорія грошей: Навч. посібник. – К.: Основи, 2001.
2. Гроші та кредит: Підручник / Лютий І.О., Любка О.В., Рожко О.Д./ – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – 559 с.
3. Гурова К.Д., Шелест О.Л., Колупаєва І.В. Фінанси, гроші та кредит: Навч. посібник. – Х.: Світ Книг, 2015. – 672 с.
4. Долан Э. Дж., Кэмпбелл К.Д. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. – М, 1996.
5. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші та кредит : теорія і практика : навч. посіб./ Д.І. Коваленко, В.В. Венгер. – К: «Центр учбової літератури», 2013. – 578 с.
6. Колотуха С.М. Гроші та кредит: навч. посіб. / С.М. Колотуха, С.А. Власюк. – К. : Знання, 2012. – 495 с.

7. Кузнецова Т.В. Гроші та кредит : навч. посіб. / Т.В. Кузнецова, Н.М. Михайличенко, О.О. Кисельова ; Донбас. держ. машинобуд. акад. (ДДМА). – Краматорськ : ДДМА, 2012. – 207 с.

8. Лагутін В.Д. Гроші та грошовий обіг: Навч. посібник для ВНЗ. – К.: Знання, 2003.

9. Фінанси. Підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. – Київ : Видавництво Ліра-К. – 2017. – 720 с.

10. Футало Т.В. Гроші і кредит: навч. посіб. / Футало Т.В., Оліярник В.В., Черевко Х.Л. ; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. – Л. : Вид-во Львів. комерц. акад., 2013. – 431 с.

11. Ткаченко Н.В. Систематизація ефектів, що породжуються експансією транснаціонального банківського капіталу. Світ фінансів. – 2018. – Випуск 3 (56). – С. 80–91.

2.2. ФІНАНСИ

Тема 2.1. Економічна природа і призначення фінансів

Виникнення та розвиток фінансів. Фінанси як економічна категорія. Призначення та функції фінансів. Фонди грошових коштів держави, підприємств, громадян та інших суб'єктів економічної діяльності. Роль фінансів на макро- та мікрорівні.

Тема 2.2. Фінансові системи

Економічний зміст і структура фінансової системи. Правова та організаційна основа фінансової системи. Органи управління фінансами та їх функції. Ознаки структуризації фінансової системи. Види фінансових систем. Державні фінанси; фінанси підприємств і організацій; фінанси домогосподарств; страхові та резервні фонди; фінансовий ринок; міжнародні фінанси. Форми і методи створення, розподілу і використання фінансових ресурсів

Тема 2.3. Фінансова наука

Предмет та зміст фінансової науки. Мета, задачі та функції фінансової науки. Форм та методи створення та використання фондів фінансових ресурсів для задоволення загальнодержавних потреб. Фінансова наука як складова соціально-економічних наук. Історичний аспект становлення та розвитку фінансової науки.

Тема 2.4. Фінансова політика і фінансова безпека

Фінансова політика держави. Заходи, методи, форми організації та використання фінансів для забезпечення економічного і соціального розвитку суспільства. Основна мета та завдання фінансової політики. Фактори, що визначають фінансову політику уряду. Сучасна бюджетно-податкова політика. Система мобілізації фінансових ресурсів та їх використання для задоволення різноманітних потреб держави, підприємницьких структур і населення. Правова основа та напрями реалізації фінансової політики. Внутрішня та зовнішня

фінансова політика. Принципи фінансової політики, форми і методи її реалізації. Поняття фінансової безпеки держави, критерії її визначення.

Тема 2.5. Фінансові ресурси

Зміст, поняття та економічна природа фінансових ресурсів. Склад та структура фінансових ресурсів держави. Джерела, цільове призначення фінансових ресурсів. Характеристика зведеного балансу фінансових ресурсів держави.

Тема 2.6. Фінансовий механізм

Форми і методи фінансового механізму. Складові фінансового механізму. Фінансове планування й прогнозування, фінансові показники, нормативи, ліміти й резерви, стимули й санкції, система управління фінансами. Фінансові інструменти: штрафи, пільги, фінансові нормативи, ліміти й резерви. Фінансове регулювання та фінансове забезпечення.

Тема 2.7. Фінансове планування і прогнозування

Необхідність та сутність фінансового планування. Основна мета та функції фінансового планування. Методи фінансового планування. Види фінансових планів. Організація фінансового планування. Принципи фінансового планування та прогнозування. Необхідність та зміст фінансових балансів в економічній системі держави.

Тема 2.8. Державні фінанси

Державні фінанси як складова частина фінансової системи держави. Призначення державних фінансів. Методи і форми мобілізації фінансових ресурсів у розпорядження держави. Складові державних фінансів: державний бюджет, централізовані фонди соціального страхування, фінанси підприємств і організацій державної власності, державний кредит, державні страхові та резервні фонди. Сфера функціонування державних фінансів. Фінанси підприємств державної власності. Державний бюджет України як основний інструмент державного регулювання економічного й соціального розвитку. Місцеві бюджети у фінансовому забезпеченні розвитку регіонів. Страхові та резервні фонди держави. Державний кредит та збалансованість бюджету. Фінансові моделі «держави добробуту» різних країн.

Тема 2.9. Бюджет і бюджетна система

Призначення та роль бюджету. Структура та принципи побудови бюджетної системи. Склад і структуру бюджетної системи. Принципи побудови та організація функціонування бюджетної системи. Типи бюджетних систем. Правова основа бюджетної системи. Бюджетний процес та бюджетна класифікація. Дефіцит бюджету. Децентралізація бюджетної системи. Бюджетна політика ЄС: сучасні ознаки.

Тема 2.10. Місцеві фінанси

Місцеві фінанси як важлива ланка фінансової системи держави. Форми мобілізації частини фінансових ресурсів у розпорядження місцевих органів самоврядування. Система фінансових відносин між місцевими та державним бюджетами. Форма мобілізації доходів і здійснення витрат місцевими органами самоврядування. Види міжбюджетних трансфертів та порядок їх розрахунку.

Тема 2.11. Податки і податкова політика

Економічна сутність, ознаки та функції податків. Класифікація податків: державні, місцеві; прямі та непрямі податки, податки з юридичних та фізичних осіб. Механізм нарахування та сплати податку на додану вартість, акцизного податку, податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб, екологічного податку, місцевих податків і зборів.

Тема 2.12 Фінанси підприємств

Фінанси підприємств як самостійна й особлива сфера функціонування фінансів. Специфіка організації та принципи реалізації фінансів підприємницьких структур. Сутність і зміст фінансів підприємницьких структур, структура їх доходів та видатків. Фонди фінансових ресурсів підприємства. Взаємозв'язки та взаємовідносини між підприємствами і державою при сплаті платежів до бюджету, фінансування і дотацій із бюджету. Фінанси підприємницьких структур: фінансовий стан, санація та банкрутство.

Тема 2.13. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення

Фонди фінансових ресурсів цільового призначення – самостійна ланка фінансової системи. Необхідність створення та функціонування фондів фінансових ресурсів цільового призначення. Створення та використання фондів соціального страхування. Принципи організації централізованих фондів фінансових ресурсів. Джерела формування та використання коштів Пенсійного фонду, Фонду соціального страхування, Фонду соціального страхування на випадок безробіття. Шляхи вдосконалення системи загальнообов'язкового та недержавного соціального страхування.

Тема 2.14. Фінансове забезпечення соціальних гарантій населенню

Соціальні гарантії - обов'язковий елемент економічної системи держави. Форми соціальних гарантій. Джерела фінансового забезпечення соціальних гарантій. Стан й розвиток системи соціальних гарантій в Україні.

Тема 2.15. Страхові та резервні фонди фінансових ресурсів

Страховання як специфічна ланка фінансової системи. Страхові фонди, страховики, страхувальники, об'єкт страхування, страховий ризик, страховий випадок, страхова сума, страхове відшкодування, страховий платіж, страховий тариф. Фінансові аспекти соціального страхування.

Тема 2.16. Державний кредит і державний борг

Сутність та форми державного кредиту. Державний борг та його економічно обґрунтуванні межі. Форми державного кредиту. Ефективність використання державних запозичень. Поняття: конверсія, консолідація, уніфікація, обмін облігацій за регресивним співвідношенням, відстрочення погашення і анулювання позики. Державний борг України та механізм його обслуговування. Боргова політика уряду та сучасні методи реструктуризації державної заборгованості.

Тема 2.17. Фінансовий ринок

Фінансовий ринок – обслуговуюча ланка фінансової системи держави. Валютний ринок; ринок кредитів; ринок цінних паперів; ринок фінансових послуг. Інструменти та операції на фінансовому ринку. Складові фінансового ринку. Необхідність, призначення, внутрішня структура кожної складової фінансового ринку.

Тема 2.18. Фінансовий контроль і державний аудит

Зміст та принципи фінансового контролю і державного аудиту. Функції, методи та види фінансового контролю. Основні елементи системи фінансового контролю, тенденції її розвитку. Органи виконавчої та законодавчої влади, що здійснюють фінансовий контроль. Особливості аудиту ефективності, фінансового аудиту. Ефективність державного контролю і аудиту. Міжнародні стандарти госудаственного аудиту ISSAI і їх імплементація.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базилевич В.Д., Баластрік Л.О. Державні фінанси. – К., : Атіка, 2004 . - 368 с.
2. Бунге М.: сучасний дискурс / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2005. – 697 с. – (Славетні постаті).
3. Боргова стійкість державних фінансів: [колек. моногр.] / за наук. ред. С.А. Єрохіна та Т.П. Богдан. – К. : Національна академія управління, 2014. – 720 с.
4. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України.– К.: Вища школа, 2006.
5. Варналій З.С. Бюджетний процес в Україні: стан та проблеми інституційного забезпечення : монографія / З.С. Варналій, Т.В. Бугай, С.В. Онищенко. – Полтава : ПолтНТУ, 2014.– 270 с.
6. Ткаченко Н.В. Мейнстрими формування академічного капіталізму в світовому освітньому просторі. Фінанси України. – 2019. – №12. – С. 44–52.
7. Гончаренко О.І. Міжбюджетні відносини на місцевому рівні в Україні – К.:Алерта, 2013.- 222с.
8. Демиденко Л.М., Субботович Ю.Л. Податкова система. Підручник – К.: Центр учбової літератури ,2007.

9. Динаміка податкового навантаження в Україні в контексті реалізації податкової реформи/за ред. Т.І. Єфименко, А.М. Соколовської. – К.: ДННУ Академія фінансового управління, 2013. – 492с.
10. Лютий І.О., Демиденко Л.М., Романюк М.В., Тропіна В.Б., Субботович Ю.Л. Податкова система : Навч. посіб. – 2009.
11. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія). – К.: КНЕУ, 2008.
12. Податкова система: практикум/ [В.К. Хлівний, Ю.В. Сибірянська та ін.]; кер.авт.кол. В.К. Хлівний. – К.: КНЕУ, 2014. – 486 с.
13. Стоян В.І. Казначейська система: підручник / В.І. Стоян, О.С. Даневич, М.Й. Мац; за заг. ред. А.І. Крисоватого. – 3-тє вид., змін. і доповн. – К.: ЦУЛ, 2014. – 868 с.
14. Фінанси: [моногр.]. — 2-ге вид., перероб. і доп. Затверджено МОН / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. — К., 2012. — 687 с.
15. Фінанси зарубіжних країн: підручник / О.П. Кириленко, Т.О. Кізіма, Н.Я. Кравчук, В.П. Горин, Н.М. Ткачук, Г.І. Козак; за ред. О.П. Кириленко - Тернопіль : ТНЕУ, 2013. - 420 с.
16. Фінанси для фінансистів: Підручник/ О.А Шеремет, І.В. Дем'яненко, К.В. Багацька / за ред. Говорушко Т.А. - К.: Центр учбової літератури , 2013.- 612 с.

2.3. ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 3.1. Основи фінансів підприємств

Сутність фінансів підприємств. Фінанси підприємств як найважливіша ланка фінансової системи країни. Вплив різних форм організації бізнесу та галузевих особливостей та організацію фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Система управління фінансами підприємств. Фінансові ресурси підприємств.

Тема 3.2. Організація фінансової діяльності підприємств

Поняття та основні принципи організації фінансової діяльності підприємств. Організаційна структури підприємства та роль фінансової служби в ній. Обов'язки фінансового персоналу. Управління окремими аспектами фінансової діяльності підприємства на основі «центрів відповідальності». Основні етапи формування системи організаційного забезпечення фінансової діяльності суб'єктів господарювання на основі центрів відповідальності. Погляд на суб'єкт господарювання з точки зору чотирьох основних циклів: цикл витрат, цикл виробництва, цикл доходів, цикл фінансування (інвестицій). Структуризація основних циклів. Інструменти вдосконалення організації фінансової діяльності. Організація фінансової служби з врахуванням основних фінансових процесів. Оцінка ефективності організації фінансової діяльності підприємств.

Тема 3.3. Інформаційна база фінансів підприємств

Джерела фінансової інформації. Фінансова звітність її призначення і роль. Склад фінансової звітності підприємств: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал. Користувачі звітності та їх інформаційні потреби. Призначення окремих компонентів фінансової звітності. Міжнародні принципи стандартизації фінансового обліку та звітності. Основні відмінності НП(с)БО та Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні. Концептуальна основа IFRS. Трансформація фінансової звітності, складеної за НП(с)БО в фінансову звітність за IFRS. Консолідована та комбінована фінансова звітність. Прогнозування даних фінансової звітності.

Тема 3.4. Грошові розрахунки підприємств

Сутність і призначення грошових розрахунків в господарській діяльності підприємств. Порядок відкриття поточних та інших рахунків підприємствами у банках. Види грошових розрахунків: готівкові і безготівкові. Розрахунки платіжними дорученнями. Розрахунки вимогами-дорученнями. Розрахунки чеками. Розрахунки акредитивами. Вексельна форма розрахунків. Клірінгові розрахунки. Розрахунки з використанням факторингу. Готівкові розрахунки. Електронні засоби. Порядок пред'явлення претензій по розрахунках

Тема 3.5. Система моніторингу показників фінансової діяльності підприємства

Сутність та послідовність основних етапів побудови системи моніторингу показників фінансової діяльності підприємства. Необхідність аналізу фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Балансові показники. Показники звіту про прибутки та збитки. Показники руху грошових засобів. Показники рентабельності та ліквідності. Показники оцінки підприємства. Розрахунок коефіцієнтів ринкової вартості.

Тема 3.6. Формування власного капіталу підприємства

Мобілізація фінансових ресурсів у власний капітал підприємств різних правових форм організації бізнесу. Структура власного капіталу підприємства за даними балансу. Функції власного капіталу. Цілі і методи зміни структури та величини власного капіталу. Сутність і склад резервного капіталу підприємства. Додатковий капітал. Неоплачений та вилучений капітал. Нерозподілений прибуток. Приховані резерви як джерело фінансування діяльності підприємства. Призначення і джерела формування статутного капіталу підприємства за видами власності. Визначення розміру статутного капіталу. Методи оцінювання внесків засновників підприємства у статутний капітал. Співвідношення оплаченої та неоплаченої часток статутного капіталу: кількісне визначення, законодавче регулювання. Шляхи збільшення статутного капіталу товариств з обмеженою відповідальністю, приватних підприємств за рахунок зовнішнього фінансування та внесків у товарній формі. Методи збільшення статутного капіталу шляхом перерозподілу загального капіталу

підприємства без його зростання. Фактори і методи зменшення статутного капіталу товариств з обмеженою відповідальністю та приватних підприємств.

Тема 3.7. Амортизаційна політика підприємства

Структура основних засобів підприємств. Виробничі та невиробничі основні засоби. Знос та амортизація. Сутність і зміст амортизаційної політики підприємства. Методи нарахування амортизаційних відрахувань та їх вибір. Використання амортизаційних відрахувань. Визначення амортизації з метою оподаткування. Вплив різниць податкової та фінансової оцінки основних засобів на величину амортизаційних відрахувань та розмір прибутку з метою оподаткування.

Тема 3.8. Кредитування підприємства

Сутність, мета та призначення кредитної політики. Інструментарій кредитної політики. Шляхи застосування окремих інструментів кредитної політики підприємств в сучасній фінансовій практиці. Управління дебіторською заборгованістю в рамках кредитної політики підприємства.

Тема 3.9. Фінансове планування

Система прогнозування фінансової діяльності. Розробка фінансової стратегії суб'єкта господарювання. Зміст та призначення бюджетів. Види бюджетів. Взаємозв'язок між бюджетами. Порядок організації бюджетного процесу на підприємстві. Методи регулювання та балансування бюджетів. Стратегічні підходи до бюджетного планування. Планування доходів. Графік грошових надходжень. Складання кошторису змінних та постійних витрат. Графік погашення заборгованості.

Тема 3.10. Фінансовий контролінг в системі фінансів підприємства

Поняття фінансового контролінгу. Функції фінансового контролінгу. Принципи, зміст та послідовність етапів побудови системи фінансового контролінгу на підприємстві. Характеристика окремих видів фінансового контролінгу: стратегічний контролінг, поточний контролінг, оперативний контролінг. Інструментарій фінансового контролінгу. Управлінський облік в системі аналізу суб'єктів господарювання. Система управлінської звітності підприємств. Основні види звітів.

Тема 3.11. Дивідендна політика підприємства

Економічна сутність дивідендів та основні теоретичні концепції щодо дивідендної політики підприємства. Зміст дивідендної політики підприємства та її інструменти. Фактори, що визначають дивідендну політику: стадія життєвого циклу підприємства, наявність джерел капіталу, законодавчі обмеження, параметри ринку цінних паперів, інтереси власників. Типи дивідендної політики. Методи нарахування дивідендів. Форми виплати дивідендів. Порядок виплати дивідендів. Вплив дивідендної політики на фінансовий стан підприємства.

Тема 3.12. Оподаткування підприємств

Податковий Кодекс України. Види податків та порядок їх сплати в Україні. Функції податків, класифікація податків. Прямі та непрямі податки. Суть, об'єкти, порядок відрахувань і сплати податків. Платники податків. Ставки податків. База оподаткування. Податкове адміністрування. Загальна та спрощена система оподаткування, їх застосування підприємствами. Сутність податкової політики підприємства. Корпоративний податковий менеджмент у діяльності підприємства. Цілі, які реалізуються корпоративним податковим менеджментом. Функції корпоративного податкового менеджменту. Корпоративне податкове планування та регулювання. Податковий контроль на підприємстві. Оптимізація податкових платежів. Ухилення від оподаткування. Відповідальність платників податків за своєчасність та повноту податкових платежів

Тема 3.13. Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин

Зміст зовнішньоекономічної діяльності підприємства за видами грошових потоків. Планування валютних ресурсів підприємства. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: ліцензування, квотування, регулювання валютних операцій підприємства. Правила ІНКОТЕРМС. Типові платіжні умови зовнішньоекономічних контрактів. Фінансові інструменти розрахунків за експортними контрактами (засоби перерахування коштів у міжнародній торгівлі). Валютні ризики в діяльності підприємства та їх запобігання. Факторинг і форфейтинг у зовнішньоекономічній діяльності. Правова основа зовнішньоекономічної діяльності. Визначення бази оподаткування вартості товару при нарахуванні мита, акцизного податку та податку на додану вартість. Визначення митної вартості товару, завезеного на митну територію України. Визначення митної вартості товару, вивезеного з митної території України.

Тема 3.14. Фінансова санація та банкрутство підприємств

Економічна сутність та зміст фінансової кризи на підприємстві. Поняття антикризового управління та його мета. Принципи антикризового управління. Діагностика (прогнозування) банкрутства підприємств. Кількісні та якісні методи прогнозування банкрутства суб'єктів господарювання. Етапи фінансової стабілізації. Внутрішні та зовнішні джерела фінансової стабілізації підприємств. Економічна сутність санації. Організація фінансової санації. Санація балансу. Сутність та методи реструктуризації суб'єктів господарювання. Форми та фінансовий механізм реорганізації підприємств. Економіко-правові засади банкрутства підприємств. Порядок оголошення підприємства банкрутом. Поняття ліквідаційних процедур. Сутність мирової угоди. Вплив зовнішніх факторів на реорганізацію підприємства. Злиття та поглинання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Довідник з економіки і фінансів підприємства [Текст] : для студентів ВНЗ / Л.М. Степасюк, Н.М. Суліма, О.В. Величко ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Київ : Компринт, 2014. – 199 с.
2. Данілов О.Д., Паєнко Т.В. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 256 с.
3. Економіка і фінанси підприємств [Текст] : навч. посіб. / Є. В. Крикавський, З.С. Люльчак ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 694 с.
4. Економіка і фінанси підприємства [Текст] : підручник / Х.І. Цвайг [та ін.] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів : ЛДУВС, 2014. – 698 с.
5. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств : підручник для студ. вищ. навч. закладів / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 503 с.
6. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність : підручник / Н.М. Ткаченко ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т харч. технологій. – Вид. 6-те, допов. і переробл. – Київ : Алерта, 2013. – 981 с.
7. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері [текст]: навч. посіб. / Г.І. Базецька, Л.Г. Суботовська, Ю.В. Ткаченко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 292 с.
8. Фінанси підприємств : підручник / [А.М. Поддєрьогін та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2013. – 519 с.
9. Фінанси підприємств [Текст] : навч.-метод. посіб. / Н.В. Ізмайлова, Т.С. Шевченко ; Держ. вищ. навч. закл. "Криворізь. нац. ун-т", Криворізь. екон. ін-т. – Кривий Ріг : Чернявський Д. О. [вид.], 2013. – 222 с.
10. Фінанси підприємств: проблеми теорії та практики [Текст] : монографія / [Н.Е. Аванесова та ін.] ; Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури, Харків. регіон. від-ня Спільки економістів України, Харків. союз страховиків. – Харків : Лідер, 2014. – 203 с.
11. Ткаченко Н.В. **Базові засади фінансового контролінгу стійкості суб'єктів господарювання.** Проблеми і перспективи економіки та управління : науковий журнал / Чернігів. нац. технол. ун-т. – Чернігів : ЧНТУ, 2019. – № 3(19). – С. 314–320.
12. Ткаченко Н.В. **Сучасні вектори розвитку фінансового контролінгу підприємницьких структур.** Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. Науковий журнал. – Херсон: 2018. – № 30 (19). – Т. 1. – С. 155-161.

2.4. ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Тема 4.1. Податки в економічній системі держави

Сутність податків. Становлення і розвиток оподаткування. Визначення податків. Функції податків. Податки як джерело формування доходів бюджету. Регулююча функція. Основні напрямки регулювання економіки через податки. Види податків. Елементи оподаткування: суб'єкт, об'єкт, джерело і одиниця

оподаткування, ставка оподаткування. Види процентних ставок: пропорційні, прогресивні, регресивні. Класифікація податків, її ознаки. Прямі і непрямі податки, загальнодержавні і місцеві, податки на доходи, капітал і споживання.

Тема 4.2. Теорія податків як складова фінансової науки

Зародження та розвиток науки про податки в різних економічних школах: англійській, німецькій, шведській, австрійській, італійській та ін. Принципи оподаткування. Чотири принципи оподаткування А. Сміта. Принципи обкладання податками А. Вагнера. Необхідність і зміст принципів справедливості, рівності, обов'язковості, стабільності, економічної Обґрунтованості та доступності. Еволюція теорії оподаткування та теорія суспільних благ. Оподаткування як фіскальне ціноутворення на суспільне благо.

Тема 4.3. Податкова система і податкова політика

Теоретичні засади побудови податкових систем. Принципи побудови та критерії оцінки податкових систем. Сучасні податкові системи, їх загальна характеристика. Податкова політика держави та її напрямки. Податкова політика в державному регулюванні економіки. Основні етапи становлення податкової системи України. Склад та структура податкової системи України. Види податків, їх класифікація. Платники податків: їх права та обов'язки. Законодавчо-нормативні акти, що регламентують оподаткування в Україні.

Тема 4.4. Податкові системи зарубіжних країн

Загальна характеристика податкових систем з ринковою економікою. Податкова система США: склад та структура податкової системи, види та форми оподаткування. Податкова система Німеччини: особливості її побудови та розвитку. Податкова система Франції. Податкова система Великобританії. Податковий федералізм в розвинутих країнах. Податкова система Росії.

Тема 4.5. Інтеграція податкової системи України до європейського економічного простору

Необхідність і суть інтеграції податкових систем в сучасному глобальному середовищі. Гармонізація податкових систем країн-учасниць ЄС. Створення митних союзів. Гармонізація непрямого оподаткування. Розробка узгодженої податкової політики в ЄС. Основні проблеми гармонізації оподаткування в Україні відповідно до умов в ЄС.

Тема 4.6. Податок на додану вартість

Платники податку. Ставки податку: базова та пільгова. Об'єкт оподаткування і порядок його визначення. Порядок обчислення ПДВ: податковий кредит, податкове зобов'язання. Порядок відшкодування ПДВ з бюджету. Пільги з податку, їх економічний зміст. Строки сплати і податковий вексель.

Тема 4.7. Акцизний податок

Акцизний збір як непрямий податок. Платники і об'єкти. Види ставок та їх характеристика. Обчислення сум акцизного збору. Порядок і строки сплати. Особливості оподаткування алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Акцизні марки.

Тема 4.8. Мито

Мито і його види. Митна вартість як основа оподаткування митом. Ставки мита та їх різновиди: адвалорні, специфічні та комбіновані, повні, пільгові преференційні. Єдиний митний тариф. Методи визначення митної вартості. Бюджетне значення мита. Порядок обчислення мита.

Тема 4.9. Податок на прибуток підприємств

Податок на прибуток підприємств і його роль у формуванні доходів бюджету. Платники, об'єкт та ставки. Механізм розрахунку податку на прибуток. Податкові різниці та їх вплив на фінансовий результат. Норми амортизації. Операції особливого виду та їх оподаткування. Пільги та строки сплати. Відповідальність за порушення Податкового кодексу України.

Тема 4.10. Податок на доходи фізичних осіб

Принципи оподаткування доходів фізичних осіб. Елементи податку: платники, об'єкт та ставки. Види та порядок розрахунку соціальних пільг з податку. Оподаткування різних видів доходів. Особливості оподаткування доходів, одержаних нерезидентами. Сутність податкового кредиту. Структура видатків, що включаються до податкового кредиту фізичної особи. Оподаткування доходів, одержаних від здійснення підприємницької діяльності.

Тема 4.11. Вплив єдиного соціального внеску на доходи платників

Сутність та призначення єдиного соціального внеску (ЄСВ). Порядок нарахування та сплати ЄСВ. Розмір максимальної заробітної плати на яку нараховуються внески на соціальне страхування. Визначення тарифів ЄСВ для роботодавцю відповідності від ризику галузі. Розмір внеску для працівників. Відповідальність та контроль за правильністю сплати внеску.

Тема 4.12. Податки на власність

Світовий досвід оподаткування нерухомості, майна і землі. Перспективи розвитку оподаткування власності в Україні. Податок на майно: особливості адміністрування.

Тема 4.13. Рентна плата.

Види рентної плати. Платники рентної плати. Рентна плата за нафту і газ, що видобуваються на території України.

Тема 4.14. Місцеві податки і збори

Зміст та види місцевих податків і зборів, місцеві податки і збори, що повинні запроваджуватися органами місцевого самоврядування при наявності

об'єктів оподаткування. Альтернативні системи оподаткування малого бізнесу. Платники єдиного податку. Особливості сплати і нарахування єдиного податку.

Тема 4.16. Податковий процес та контроль

Організаційні основи і принципи податкового процесу. Правові засади організації податкової служби і податкова робота. Організаційна структура та функції органів державної фіскальної служби. Можливості апеляції і оскарження дій податкових органів. Податковий контроль в умовах трансформації економіки. Відповідальність за ухилення від сплати податків.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Василик О. Д. Податкова система України: Навчальний посібник. – К.: ВАТ „Поліграф книга”. – 2004. – 472 с.
2. Данілов О.Д. Податкова система у запитаннях і відповідях : навч. посіб. / О.Д. Данілова, Т.В. Паєнтко ; Київ. екон. ін-т менедж. – К. : [б. в.], 2013. – 293 с.
3. Демиденко Л.М., Субботович Ю.Л. Податкова система: Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ. – 2007. – 180 с.
4. Єфименко Т.І., Соколовська А.М. Динаміка податкового навантаження в Україні в контексті реалізації податкової реформи//Київ.:ДННУ Академія фінансового управління, 2013. – 492с.
5. Крисоватий А.І. Митне оподаткування в Україні [Текст] / А.І. Крисоватий, С.Д. Герчаківський // Митна справа : підручник / А.І. Крисоватий, С.Д. Герчаківський, О.Б. Дем'янюк, О.В. Бречко ; за ред. А.І. Крисоватого. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – С. 253-304.
6. Лютий І.О. та інш. Податки на споживання в економіці України. – К.: Знання, 2004. – 16,5 д.а.
7. Податкова політика держави: теорія формування та практика реалізації : монографія / [Тарангул Л. Л. та ін.] ; Нац. ун-т держ. податк. служби України, Н.-д. центр з пробл. оподаткування. – Ірпінь : ВЦ НУ ДПС України, 2013. – 405 с.
8. Податкова система: навч. посібник / Лютий І.О., Демиденко Л.М., Романюк М.В. та ін.; за ред. І.О. Лютого. – К.: ЦУЛ, 2009. – 445 с.
9. Податкова система : навч. посібник для студ. ВНЗ / [Баранова В.Г та ін.] ; за заг.ред. В.Г. Баранової ; М-во освіти і науки України, Одес. нац. екон. ун-т. – Одеса : ВМВ, 2014. – 341 с.
10. Податкова система [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [В'юн В. Г. та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. В. Г. В'юна. – Миколаїв : Дизайн та поліграфія, 2013. – 391 с.
11. Податковий кодекс України. Режим доступу:<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
12. Сідельникова Л.П. Оподаткування суб'єктів підприємництва : навч. посібник [для студ. вищ. навч. закладів] / Сідельникова Л.П., Чижова Т.В., Якуша Я.В. – Київ : Ліра-К, 2013. – 422 с.

2.5. ФІНАНСОВИЙ РИНОК

Тема 5.1. Фінансовий ринок, його призначення і основи організації

Об'єктивна необхідність фінансового ринку, його сутність і значення. Структура та функції фінансового ринку. Класифікація фінансових ринків. Фінансові інструменти, що забезпечують перерозподіл фінансових ресурсів серед учасників ринку. Характеристика фінансових інструментів та механізм їх оцінки.

Тема 5.2. Основні фінансові інструменти

Поняття цінних паперів. Види цінних паперів, специфічні особливості окремих видів цінних паперів. Емітенти окремих видів цінних паперів. Цінні папери, що перебувають в обігу в Україні. Облігації – інструмент позики. Види облігацій, корпоративні та державні облігації. Облігації зовнішніх та внутрішніх позик, муніципальні облігації. Визначення та види акцій. Характеристика простих та привілейованих акцій. Вартість акції та оцінка акціонерного капіталу. Акціонерні товариства – емітенти акцій, відкрита підписка на акції. Інновації на ринку фінансових інструментів. Американські та європейські депозитарні розписки.

Тема 5.3. Похідні фінансові інструменти

Визначення та суть строкових угод. Історія виникнення та розвитку ринку строкових угод. Види строкових угод. Визначення та види ф'ючерсів. Механізм укладання ф'ючерсних угод. Роль клірингових палат в торгівлі ф'ючерсами. Основні принципи ціноутворення у ф'ючерсних та форвардних контрактах. Хеджування за допомогою ф'ючерсів та ризику при хеджуванні. Укладення строкових угод на Українській міжбанківській валютній біржі. Визначення та види форвардних угод. Відмінності між ф'ючерсами та форвардами. Угоди про форвардні процентні ставки. Форвардні угоди з купівлі-продажу валюти. Визначення та види опціонів. Поняття премії та страйкової ціни. Дохідність опціонів, ціноутворення в опціонах. Угоди “кеп”, “флор”, “колар” та варанти. Суть та види свопів. Процентні, валютні свопи та свопи активів. Управління процентним та валютним ризиками за допомогою строкових угод.

Тема 5.4. Ризик та дохід

Визначення та види процентних ставок. Структура ринкових процентних ставок. Визначення процентної ставки з врахуванням інфляції та ризику неповернення. Поняття та основні види ризиків. Кількісна оцінка ризику. Основні види фінансових ризиків. Механізм оцінки фінансових активів. Оцінка ринкової вартості та доходності облігації. Визначення тривалості облігації та інших боргових зобов'язань. Фактори, що визначають ринкову вартість акції. Методи оцінки акцій: дивідендний метод, “дійсної вартості акції”, “ринкової оцінки активів” та метод МОКА. Теорія портфелю. Основні принципи формування портфелю цінних паперів. Диверсифікація портфелю, побудова

ефективного портфелю. Теорія ринку капіталів. Модель оцінки капітальних активів.

Тема 5.5. Оцінювання фінансових активів

Механізм оцінювання фінансових активів. Оцінювання облігацій. Оцінювання акцій. Оцінювання дохідності операцій з фінансовими активами. Оцінювання дохідності кредитних та депозитних операцій. Теорія портфеля. Теорія ринків капіталів. Модель оцінки капітальних активів.

Тема 5.6. Поняття та класифікація фінансового посередництва

Сутність фінансових посередників та їх функції. Класифікація фінансових посередників. Суб'єкти банківської системи. Небанківські фінансово-кредитні інститути. Контрактні фінансові інститути. Посередники депозитарно-клірингової системи.

Тема 5.7. Діяльність інститутів спільного інвестування на фінансовому ринку

Місце та роль інститутів спільного інвестування в інвестиційних процесах. Типи інвестиційних компаній. Механізми формування і використання фінансових ресурсів в інвестиційних компаніях різних типів. Вітчизняні інститути спільного інвестування. Державне регулювання діяльності інвестиційних компаній.

Тема 5.8. Діяльність комерційних банків та інших фінансових інститутів

Основні функції та операції комерційного банку. Формування ресурсної бази комерційного банку. Активи комерційного банку. Структура доходів та витрат банківської установи. Основні показники діяльності банку. Державне регулювання банківської діяльності. Основи діяльності страхових компаній. Ощадні банки, ощадно-кредитні асоціації та кредитні спілки. Ощадна справа в Україні. Інвестиційні банківські фірми, як універсальні посередники на ринку фінансових послуг. Діяльність недержавних пенсійних фондів.

Тема 5.9. Основи організації та функціонування фондового ринку

Сутність та значення фондового ринку, його структура та основні функції. Класифікація фондових ринків. Основи функціонування біржового фондового ринку. Умови обігу цінних паперів на фондовій біржі. Позабіржовий фондовий ринок, його призначення та основи організації. Інфраструктура фондового ринку. Кліринг та розрахунки за угодами щодо цінних паперів, клірингові палати. Основи депозитарної та реєстраторської діяльності. Професійна діяльність на ринку цінних паперів. Основні напрямки державного регулювання фондового ринку.

Тема 5.10. Інформаційне забезпечення фондового ринку

Інформаційне забезпечення та “прозорість” фондового ринку. Рейтингові агентства, їх роль на ринку. Інформація в пресі про ринкові цінні папери та її

аналіз. Історія виникнення, сутність та роль фондових індексів на ринку цінних паперів. Основні типи фондових індексів.

Тема 5.11. Основи функціонування кредитного ринку

Сутність і значення, основи організації і структура кредитного ринку. Функції кредитного ринку. Державний кредит, його форми та види. Банківське кредитування. Системи рейтингу кредитів та позичальників. Вартість кредитних інструментів. Комерційне кредитування. Державне регулювання кредитного ринку.

Тема 5.12. Валютний ринок: основи організації та функціонування

Основи функціонування валютного ринку. Учасники валютного ринку. Види операцій з валютою. Міжнародні фінансові центри по торгівлі валютою. Особливості формування та розвитку валютного ринку в Україні. Валютне регулювання та валютний контроль. Здійснення операцій на міжбанківському валютному ринку. Валютний ділінг в банках.

Тема 5.13. Міжнародний фінансовий ринок: учасники і фінансові інструменти

Основи функціонування міжнародного фінансового ринку. Учасники міжнародного фінансового ринку. Діяльність міжнародних фінансових інститутів та організацій. Фінансові інструменти міжнародного ринку та їх емітенти. Ринок єврооблігацій, євроакцій та єврокредитів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ваніна Н.М. Ринок цінних паперів. Практикум: навч. посіб. / Н.М. Ваніна, О.В. Грищенко. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 144 с.
2. Еш С.М. Ринок фінансових послуг: підручник / С. М. Еш. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 400 с.
3. Інтеграційні процеси на фінансовому ринку України : монографія / А.О. Єпіфанов, І.О. Школьник, Ф. Павелка та ін.; за заг. редакцією д-ра екон. наук А.О. Єпіфанова, д-ра екон. наук І.О. Школьник і д-ра екон. наук Ф.Павелки. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. – 258 с.
4. Лук'янов В.С. Сучасні фінансові ринки : монографія / В.С. Лук'янов. – Київ: Знання, 2013. – 479 с.
5. Левченко В.П. Розвиток ринку небанківських фінансових послуг: монографія: монографія / В.П. Левченко. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 368 с.
6. Орехова К.В. Ринок фінансових послуг: опорний конспект лекцій / К.В. Орехова. – Харків: ХІБС УБС НБУ, 2014. – 181 с.
7. Пластун В.Л. Діяльність інституційних інвесторів на фондовому ринку: теорія та практика: монографія / В.Л. Пластун. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. – 330 с.
8. Рекуненко І.І. Інфраструктура фінансового ринку: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / І.І. Рекуненко. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2013. – 411 с.

9. Ринок фінансових послуг: навч. посібник / Д.І. Дема, І.В. Абрамова, І.А. Шубенко та ін. – 2-е вид. перероб. і допов. – К.: Алерта, 2013. – 376 с.
10. Сич Є.М. Ринок фінансових послуг: навчальний посібник / Є.М. Сич, В. П. Ільчук, Н.І. Гавриленко. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – 428 с
11. Шелудько В.М. Фінансовий ринок : підручник / В.М. Шелудько; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, 2015. – 535 с.
12. Шкварчук Л.О. Фінансовий ринок : навч. посіб. / Л. О. Шкварчук. – К.: Знання, 2013. –382 с.
13. Цінні папери: Підручник / В.Д.Базилевич, В.М. Шелудько, Н.В. Ковтун та ін. ; за ред. .Д.Базилевича. — К. : Знання, 2011. – 1094 с.
14. Цінні папери : практикум : навч. посіб. / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, Н.В. Ковтун та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Знання, 2013.

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Проректор з науково-педагогічної
 роботи _____ В.А. Бугров
 «__» _____ 2020 р.

**Зразок екзаменаційного білета
 вступних випробувань для здобуття освітнього ступеня магістра
 за спеціальністю 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»
 освітньою програмою «Управління фінансами»**

Критерії оцінювання

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання – **200 балів**, а саме:

Екзаменаційний білет складається зі ста завдань.

Кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали.

Кожна неправильна відповідь оцінюється у 0 балів.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	
1.	Фінансові ресурси призначені для: А. забезпечення безперервності розширеного відтворення; Б. наповнення державного бюджету та цільових фондів; В. забезпечення руху грошових коштів; Г. формування прибутку і виплати заробітної плати.
2.	Методами фінансового планування є: А. економіко-математичне моделювання та метод експертних оцінок; Б. балансовий; В. нормативний метод; Г. всі відповіді вірні.
3.	Депозитними інститутами на фінансовому ринку є: А. комерційні та ощадні банки; Б. страхові та інвестиційні компанії; В. пенсійні фонди; Г. кредитні спілки.
4.	За допомогою якої функції державного кредиту відбувається розподіл податкового тягаря у часі: А. стимулюючої; Б. регулюючої; В. розподільчої; Г. правильної відповіді немає.
5.	Рестрикційна політика центрального банку призводить до: А. зменшення грошової маси в обороті; Б. розширення ліній рефінансування комерційних банків; В. зниження рівня процентних ставок за вкладами населення;

	Г. зменшення облікової ставки НБУ.
6.	За чинним законодавством України загальний обсяг державного боргу та гарантованого державного боргу на кінець бюджетного періоду не може перевищувати: А. 120% річного номінального обсягу ВВП; Б. 60% річного номінального обсягу ВВП; В. 30% річного номінального обсягу ВВП; Г. 3% річного номінального обсягу ВВП.
7.	Види недержавних пенсійних фондів: А. відкриті; закриті, змішані; Б. корпоративні, відкриті, професійні; В. роботодавців, найманих працівників, фінансових установ; Г. юридичних та фізичних осіб.
8.	До групи Світового банку входять: А. Банк міжнародних розрахунків; Б. міжнародна фінансова корпорація; В. міжнародна асоціація розвитку; Г. Європейський банк валютного співробітництва.
9.	Процес створення і використання бюджетних фондів і фондів підприємницьких структур державної форми власності це: А. суб'єкт управління державними фінансами; Б. об'єкт управління державними фінансами; В. мета управління державними фінансами; Г. складова бюджетного менеджменту.
10.	...
100.	...